

Journal of Urban Environmental Policy

Vol 1, No 4, Winter 2021

p ISSN: 2783-3496 - e ISSN: 22783- 3909

<http://juep.iaushiraz.ac.ir/>

DOR: 20.1001.1.27833496.1400.1.4.2.6

Research Paper

Review and analysis of the happy city situation and Identification its determinants in small urban spaces (Case: Ravansar Township)

Davood Jamini¹: Assistant Professor, Department of Geomorphology, Faculty of Natural Resources, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran

Department of Zrebar Lake Environmental Research, Kurdistan Studies Institute, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran

Alireza Jamshidi: Assistant Professor, Department of Geography, Faculty of Literature and Humanities, Urmia University, Urmia, Iran

Zahra Esmaili: Master of Geography and Urban Planning, Payame Noor University, Vazvan Branch, Isfahan, Iran

Received: 2021/11/26 PP: 15- 28 Accepted: 2021/12/22

Abstract

Providing and promoting the level of happiness and vitality of citizens is one of the most important pillars of quality of life in urban spaces Which in recent decades, has attracted increasing attention from experts and urban planners and Has been raised as one of the most important goals of governments and the United Nations. The purpose of this quantitative and applied study has been done using a combination of descriptive-analytical and exploratory methods, is a study and analyze the situation of Shad city and identify its determinants in small urban spaces Which has been done as a case study in Ravansar city which is part of Kermanshah province. The statistical population of the study includes 7122 heads of households and among them with Using sample size calculation methods, 364 people were estimated as a statistical sample and the samples were selected completely randomly. The main research tool for collecting field data is a researcher-made questionnaire whose validity and reliability have been confirmed. The results showed that among the three indicators of a happy city (Social, physical and economic indicators) The average of social index with the value of 3.124 was significantly higher than the average of base (number 3) and The average of two physical and economic indicators respectively with values of 2.608 and 2.587, Have been significantly lower than the baseline mean. The results of the survey showed the general condition of the city happy the average calculated with the value of 2.788 Has been significantly below average. Regarding the determinants of a happy city, the results showed Due to the four identified key factors, 61.956% of the variance of the dependent variable has been explained. These factors and the percentage of variance of their specific value in order of importance are: Physical stability (21.041), Socio-cultural sustainability (16.4), Economic Stability (13.151) and Environmental sustainability (11.356). The identified factors seem to be a subset of the macro factor "integrated and efficient urban management" and Promoting this factor, as the main source of most policies and planning, can have a significant impact on the realization of a happy city in the study area.

Keywords: Policy Making, Sustainable Urban Development, Quality of Life, Happy City, Ravansar.

Citation: Jamini, D., Jamshidi, A and Esmaili, Z (2021): **Review and analysis of the happy city situation and Identification of its determinants in small urban spaces (Case study: Ravansar Township)**, Journal of Urban Environmental Policy, Vol 1, No 4, Shiraz, PP 15- 28.

¹ . **Corresponding author:** Davood Jamini, **Email:** d.jamini@uok.ac.ir, **Tell:** +989183561613

Extended Abstract

Introduction:

One of the most important pillars of social sustainability and achieving sustainable development is to improve the quality of life of residents of different residential spaces for which several dimensions and components can be considered. Meanwhile, happiness and vitality are one of the most important psychological components of quality of life. Evidence shows that human society is always looking for more peace, well-being, happiness and vitality in their lives in order to improve the quality of life. The importance of happiness and symbols among citizens is such that in most societies, more joy and happiness than life is a major goal and indicator.

In expressing the importance of happiness in the development of urban spaces, it is sufficient to mention that the main goal of governments is to provide more happiness to citizens and to provide vitality and happiness of citizens is one of the ultimate goals of sustainable urban development and one of the central concepts of sustainable development since 2000. It is considered later in the UN debate. Studies also show that happiness has a direct effect on the life expectancy index of citizens and is associated with feelings of successful outcomes in people's lives; In a way, happier people are more successful in life than others. Because of the importance of the happiness index in the sustainable development of urban spaces, according to Montgomery (the first theorist of the happy city), a city after meeting basic needs such as food and housing, should provide the following: the city should maximize pleasure and hardship Reduce; Lead us to health instead of disease; Give us the real freedom, movement and construction of life we desire; Allocate space, services, facilities, pleasure and entertainment, difficulty and cost among people in a fair way; Above all, it empowers us to build and strengthen groups between friends, family, and strangers that give meaning to life and must acknowledge and share our common destiny, and open the door to solidarity, cooperation, and cooperation, as well as to us. It will help us to meet the greatest challenge of the contemporary century, namely happiness. Decreasing the level and amount of happiness and vitality among citizens, reduces the sense of social cooperation and group ties, reduces family and local solidarity, reduces emotional support and satisfaction, and weakens the presence in public arenas, and so on. Thus, strengthening the indicators and components of a happy city can be a strong step towards sustainable urban development, and conversely, the decline of indicators and components of a happy city can be effective in accelerating urban instability.

Methodology:

The present research is methodical, quantitative and applied, which has been done with a combination of descriptive-analytical and exploratory methods, and in it, articles, books, data of the Statistics Center of Iran, etc. have been used to collect documentary data. Questionnaire technique has been used in the field studies section. The statistical population of the study includes 7122 heads of households in Ravansar. Due to the large size of the statistical population and the difficulty of conducting the census, 364 people have been estimated as a statistical sample using the Cochran's formula. The main research tool for collecting field data is a researcher-made questionnaire that has been used to evaluate its (formal) validity from the opinions of urban planning experts as well as university professors. To evaluate the reliability of the questionnaires, the pre-test method and completing 30 questionnaires were used and the Cronbach's alpha coefficient for the main parts of the questionnaire was more than 0.7. The questionnaire is designed in three main parts. A completely randomized method was used to distribute and complete the questionnaires among the citizens, and the frequency distribution table, mean comparison test and exploratory factor analysis in SPSS software were used to analyze the collected data.

Results and discussion:

The results showed that among the three indicators of a happy city (Social, physical and economic indicators) The average of social index with the value of 3.124 was significantly higher than the average of base (number 3) and The average of two physical and economic indicators respectively with values of 2.608 and 2.587, Have been significantly lower than the baseline mean. The results of the survey showed the general condition of the city happy the average calculated with the value of 2.788 Has been significantly below average. Regarding the determinants of a happy city, the results

showed Due to the four identified key factors, 61.956% of the variance of the dependent variable has been explained. These factors and the percentage of variance of their specific value in order of importance are: Physical stability (21.041), Socio-cultural sustainability (16.4), Economic Stability (13.151) and Environmental sustainability (11.356). The identified factors seem to be a subset of the macro factor "integrated and efficient urban management" and Promoting this factor, as the main source of most policies and planning, can have a significant impact on the realization of a happy city in the study area.

Conclusion:

The main reason for the unfavorable situation of Shad city in the study area can be attributed to the weakness of citizens in having economic and physical indicators. Accuracy in the nature of the factors identified as determinants of a happy city in the study area (physical stability, socio-cultural sustainability, economic sustainability and environmental sustainability) shows these factors are a subset and a function of a macro variable called "Integrated and efficient urban management" that can be directly and indirectly affecting the various dimensions of physical-physical, socio-cultural, economic and environmental development of Ravansar, in the promotion, development and prosperity of the happy city in the study area. In fact, integrated and efficient urban management is a major factor and the main link in the realization of a happy city in the study area and other similar urban spaces. Therefore, it is suggested that for the development and sustainability of a happy city and other new urban concepts, special attention and focus be paid to the issue of integrated and efficient urban management. Therefore, employing and using urban and regional planning specialists with experience and selecting specialized and committed councils, as well as the best experts at the top of urban management, is one of the operational and executive suggestions of the present study. Also, clarifying the performance of city managers and establishing interaction and two-way communication between citizens and city managers, can be effective in improving the level of happy city indicators in the study area.

فصلنامه سیاست‌گذاری محیط شهری

دوره ۱، شماره ۴، زمستان ۱۴۰۰

شاپا چاپی: ۳۴۹۶-۲۷۸۳- شاپا الکترونیکی: ۳۹۰۹-۲۷۸۳

<http://jupep.iaushiraz.ac.ir/>

DOR: 20.1001.1.27833496.1400.1.4.2.6

مقاله پژوهشی

بررسی و تحلیل وضعیت شهر شاد و شناسایی تعیین‌کننده‌های آن در فضاهای کوچک شهری (مطالعه موردی: شهر روانسر)

داود جمینی^۱: استادیار گروه ژئومورفولوژی، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران و گروه پژوهشی مطالعات محیطی دریاچه زریبار، پژوهشکده کردستان‌شناسی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران
علیرضا جمشیدی: استادیار گروه جغرافیا، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران
زهرا اسمعیلی: کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، واحد وزوان، اصفهان، ایران

دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۰۵ صص ۲۸-۱۵ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۰۱

چکیده

تأمین و ارتقای سطح شادی و نشاط شهروندان از مهم‌ترین ارکان کیفیت زندگی در فضاهای شهری است که طی دهه‌های اخیر، توجه روزافزون متخصصان و برنامه‌ریزان شهری را به خود جلب نموده است و به عنوان یکی از مهم‌ترین اهداف دولت‌ها و سازمان ملل مطرح شده است. هدف مطالعه کمی و کاربردی حاضر که ترکیبی از روش‌های توصیفی - تحلیلی و اکتشافی انجام گرفته است، بررسی و تحلیل وضعیت شهر شاد و شناسایی تعیین‌کننده‌های آن در فضاهای کوچک شهری است که به صورت مطالعه موردی در شهر روانسر از توابع استان کرمانشاه انجام گرفته است. جامعه آماری پژوهش شامل ۷۱۲۲ نفر سرپرست خانوار است که با استفاده از روش‌های محاسبه حجم نمونه، ۳۶۴ نفر به عنوان نمونه آماری برآورد گردید و نمونه‌ها به روش کاملاً تصادفی انتخاب شده‌اند. ابزار اصلی پژوهش برای جمع‌آوری داده‌های میدانی، پرسشنامه محقق‌ساخته است که روایی و پایایی آن به تأیید رسیده است. نتایج پژوهش نشان داد در میان شاخص‌های سه‌گانه شهر شاد (شاخص‌های اجتماعی، کالبدی و اقتصادی) میانگین شاخص اجتماعی با مقدار ۳/۱۲۴، به صورت معناداری بیشتر از میانگین مینا (عدد ۳) بوده است و میانگین دو شاخص کالبدی و اقتصادی به ترتیب با مقادیر ۲/۶۰۸ و ۲/۵۸۷، به صورت معناداری کمتر از میانگین مینا بوده‌اند. نتایج بررسی وضعیت کلی شهر شاد نشان داد میانگین محاسبه شده با مقدار ۲/۷۸۸ به صورت معناداری، پایین‌تر از حد متوسط بوده است. در خصوص تعیین‌کننده‌های شهر شاد نتایج نشان داد به واسطه چهار عامل کلیدی شناسایی شده ۶۱/۹۵۶ درصد از وایانس متغیر وابسته تبیین شده است. این عوامل و درصد واریانس مقدار ویژه آن‌ها به ترتیب اهمیت عبارت‌اند از: پایداری فیزیکی - کالبدی (۲۱/۰۴۱)، پایداری اجتماعی - فرهنگی (۱۶/۴)، پایداری اقتصادی (۱۳/۱۵۱) و پایداری زیست محیطی (۱۱/۳۵۶). به نظر می‌رسد عوامل شناسایی شده زیرمجموعه عامل کلان "مدیریت یکپارچه و کارآمد شهری" هستند و ارتقای این عامل، به عنوان منشأ اصلی اکثر سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها، می‌تواند در تحقق شهر شاد در محدوده مطالعاتی تأثیر بسزایی داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: سیاست‌گذاری، توسعه پایدار شهری، کیفیت زندگی، شهر شاد، روانسر.

استناد: جمینی، داود؛ جمشیدی، علیرضا و زهرا اسمعیلی (۱۴۰۰): بررسی و تحلیل وضعیت شهر شاد و شناسایی تعیین‌کننده‌های آن در فضاهای کوچک شهری (مطالعه موردی: شهر روانسر)، فصلنامه سیاست‌گذاری محیط شهری، سال ۱، شماره ۴، شیراز، صص ۲۸-۱۵.

^۱ نویسنده مسئول: داود جمینی، پست الکترونیکی: d.jamini@uok.ac.ir، تلفن: ۰۹۱۸۳۵۶۱۶۳

مقدمه:

رشد جمعیت در شهرهای بزرگ، نگرانی‌های زیادی را در مورد توانایی‌های آینده برای رفع مشکلات اساسی آن‌ها ایجاد کرده است (Kummitha, 2019: 1). بررسی‌ها نشان می‌دهد از سال ۲۰۰۷ میلادی، بیش از نیمی از جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کنند و پیش‌بینی می‌شود این نسبت در آینده شتاب بیشتری خواهد گرفت و با روند سریعی، افزایش خواهد یافت. این افزایش جمعیت به ویژه در شهرهای کشورهای در حال توسعه مشهود است و این مهم، مشکلات قابل توجهی را در زمینه‌های مختلف به همراه دارد (Friesen et al, 2018: 1-2). مشکلاتی از قبیل مسکن ناپایدار و متراکم، نبود زیرساخت‌های فیزیکی و خدمات اجتماعی، فقر (Ono & Kidokoro, 2020: 384)، شهرنشینی شتابان، تخریب محیط زیست، تغییرات آب و هوایی، کاهش بهره‌وری کشاورزی (Melore & Nel, 2020: 1)، نقض حقوق بشر، فساد، سوء استفاده از کارگران، تبعیض، نرخ بالای ایدز، عدم دسترسی به امکانات آموزشی (Amnesty International, 2009: 4; 2009: 11)، کاهش درآمد، کاهش سطح اشتغال، کاهش تولیدات زراعی، مهاجرت نیروی کار و ... (Galani-Moutafi, 2013: 103)، تنها بخشی از این مشکلات فضاهای شهری هستند. این عوامل سبب شده‌اند دانشمندان و صاحب‌نظران در ارتباط با این مهم که جامعه کنونی یک دوره طولانی مدت ناپایداری را طی می‌کند، با هم توافق عمومی داشته باشند (Steffen et al, 2004: 24) و تعداد زیادی از پیشگامان اجتماعی و دولت‌ها در سراسر جهان، ناپایداری موجود در جهان را درک کرده‌اند و تمایل دارند فعالیت‌های خود را در جهت و به سمت پایداری تغییر دهند (Missimer et al, 2010: 1107). از مهم‌ترین ارکان پایداری اجتماعی و دستیابی به توسعه پایدار، ارتقای کیفیت زندگی ساکنان فضاهای مختلف سکونت است که ابعاد و مولفه‌های متعددی را می‌توان برای آن در نظر گرفت (Azadi et al, 2013: 50-56; Jamini and Jamshidi, 2015: 148-153; Shamsoldini et al, 2016: 487-490). در این میان، شادی و نشاط از مهم‌ترین مؤلفه‌های روانی کیفیت زندگی محسوب می‌گردد. شواهد نشان می‌دهد جامعه بشری همواره به دنبال رسیدن به آرامش، رفاه، شادی و نشاط بیشتر در زندگی‌شان در راستای ارتقای سطح کیفیت زندگی هستند. اهمیت شادی و نشان در میان شهروندان تا حدی است که در بیشتر جوامع، لذت و شادی بیشتر از زندگی به عنوان یک هدف اصلی و شاخص مطرح است (Noorian et al, 2021: 103).

در بیان اهمیت شادی در توسعه فضاهای شهری ذکر این نکات کفایت می‌کند که هدف اصلی دولت‌ها تأمین شادی بیشتر شهروندان است (Veenhoven, 2017: 2) و تأمین شور و نشاط و شادی شهروندان یکی از اهداف نهایی توسعه پایدار (Noorian et al, 2021: 102) و از مفاهیم محوری توسعه پایدار است که از سال ۲۰۰۰ به بعد در بحث‌های سازمان ملل در نظر گرفته شده است (Oraki et al, 2019: 20). همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد شادی بر شاخص امید به زندگی شهروندان تأثیر مستقیمی دارد (Shahbazi et al, 2020: 55) و با احساس ناشی از نتایج موفقیت‌آمیز در زندگی افراد نیز ارتباط دارد؛ به گونه‌ای که افراد شادتر در مقایسه با دیگران، موفقیت‌های بیشتری در زندگی خود کسب کرده‌اند (Diener & Chan, 2011; Lawrence et al., 2015). به دلیل اهمیت شاخص شادی در توسعه پایدار فضاهای شهری، از دیدگاه مونتگمری (اولین نظریه پرداز شهر شاد)، یک شهر پس از تأمین نیازهای اولیه مانند غذا و مسکن، باید موارد زیر را تأمین نماید: شهر باید لذت را به حداکثر برساند و از سختی‌ها بکاهد؛ به جای مریضی ما را به سمت سلامتی هدایت کند؛ به ما آزادی واقعی، حرکت و ساخت زندگی که آرزو داریم را ارائه دهد؛ به شیوه‌ای عادلانه فضا، خدمات، امکانات، لذت و تفریح، سختی و هزینه بین افراد اختصاص دهد؛ بیشتر از همه ما را در ساخت وقوی تر کردن گروه‌های بین دوستان، خانواده‌ها و غریبه‌ها توانمند کند که به زندگی معنا می‌بخشد و باید سرنوشت مشترک ما را تصدیق نماید و جشن بگیرد و درها را بسوی یکدلی و همکاری و تعاون می‌گشاید و همچنین به ما کمک خواهد کرد که از عهده بزرگترین چالش قرن معاصر یعنی شادمانی برآییم (Montgomery, 2017: 180-181).

کاهش سطح و میزان شادی و نشاط در میان شهروندان، زمینه کاهش حس تعاون اجتماعی و پیوندهای گروهی، کاهش همبستگی خانوادگی و محلی، کاهش حمایت‌های عاطفی و رضایت‌مندی و تضعیف شدن حضور در عرصه‌های همگانی و... را به دنبال دارد (Noorian et al, 2021: 102). با این اوصاف تقویت شاخص‌ها و مولفه‌های شهر شاد می‌تواند گامی مستحکم به سوی توسعه پایدار شهری باشد و برعکس، تنزل شاخص‌ها و مولفه‌های شهر شاد، می‌تواند در تسریع ناپایداری شهری موثر واقع گردد. شهر روانسر با ۲۴۵۲۷ نفر جمعیت، از شهرهای استان کرمانشاه و منطقه اورامانات (شهرستان‌های روانسر، جوانرود، پاوه و ثلاث و باباجانی) است که به لحاظ تعداد جمعیت شهری، در رتبه دهم استان قرار گرفته است (Statistics Center of Iran, 2016). قرار گرفتن این شهر در مسیر اصلی محور ارتباطی کرمانشاه - منطقه اورامانات، هم‌مرز بودن با شهرستان کامیاران (در استان کردستان) و ایفای نقش کلیدی بین‌راهی از مزیت‌های موقعیت فضایی استراتژیک این شهر است. همچنین خدمات‌رسانی به شهروندان، ساکنان روستاهای مجاور و گردشگران منطقه اورامانات از دیگر کارکردهای این شهر است. با توجه به اهمیت شاخص‌های شهر شاد در ارتقای کیفیت زندگی شهروندان و در مجموع اثرگذاری قابل

توجه در رسیدن به توسعه پایدار شهری، بررسی وضعیت شاخص‌های شهر شاد و عوامل موثر بر آن، می‌تواند ابزار مهمی برای ارتقای سطح شهر شاد توسط مدیران شهری و دست‌اندرکاران توسعه شهر روانسر باشد. از این‌رو پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به سوالات زیر انجام گرفته است. وضعیت شهر شاد در میان شهروندان ساکن در شهر روانسر چگونه است؟ و مهم‌ترین عوامل موثر بر شهر شاد در میان شهروندان ساکن در شهر روانسر کدامند؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش:

بحث در مورد این سوالات که آیا مردم می‌توانند خوشحال باشند؟ چگونه می‌توانند به خوشبختی برسند؟ ریشه در دوران باستان دارد و به شدت تحت تأثیر آثار ارسطو می‌باشد (Tamir et al., 2017). در هر صورت از زمان انتشار کتاب شهر شاد توسط مونتگمری^۱، تلاش‌های فزاینده‌ای برای توسعه و ترویج روش‌هایی برای سنجش ارتباط بین توسعه شهری و شادی صورت گرفته است (Montgomery, 2013; Cloutier et al., 2014). نظریه شهر شاد برای اولین بار با نگاهی طراحانه در کتابی توسط چارلز مونتگمری در سال ۲۰۱۳ مطرح شد و ایده آن زمانی به ذهن مونتگمری خطور کرد که در سال ۲۰۰۰ به دیدار شهردار منطقه بوگوتا رفت؛ شهری که در حال تبدیل از یک شهر پردغدغه به یک شهر شاد بود. مونتگمری در کتاب خود از علم روان‌شناسی (رابرت تایلر)، عصب‌شناسی (پل زاک)، برنامه‌ریزی شهری (یان گل)، علوم سیاسی (رابرت پوتنام) و تجربه‌های اجتماعی خود استفاده نموده است (Mosazade & Mohammadi, 2018: 3-4). شادی اغلب در ارتباط با ویژگی‌های فردی تعریف می‌شود که تجربه حس مثبت پی‌درپی در زندگی و دوری از احساس ناخوشایند فردی در زندگی در میزان آن تأثیرگذار است (Lyubomirsky et al., 2005). به طور کلی تعریف واحدی از شادی وجود ندارد و تعاریف شادی بیشتر به دیدگاه فردی و اهداف اشخاص در زندگی ارتباط پیدا می‌کند (Mahadea & Rawat, 2008: 276-277). با این وجود بررسی‌ها نشان می‌دهد شادی یک مفهوم چندبعدی است (Okulicz-Kozaryn & Joan Maya, 2018: 351) و شادی یک اصطلاح گسترده است و شامل واکنش‌های احساسی افراد، رضایت از زندگی است. به طور کلی، شادی به ارزیابی افراد از زندگی آنها اشاره دارد و ارزیابی‌ها احساسی و هم‌شناختی هستند (Diener, 2000).

بر اساس برخی نظریات، شادی دارای سه جزء اساسی است. بعد عاطفی که خلق‌وخوی مثبت و خوشایند در فرد را شامل می‌شود. بعد شناختی که نوعی تفکر و پردازش اطلاعات را در بر می‌گیرد و به ارزیابی مثبت فرد از زندگی منجر می‌شود و بعد اجتماعی که نشانگر گسترش روابط اجتماعی فرد با دیگران و به دنبال آن افزایش حمایت اجتماعی است (Stewart et al., 2010; Demir & Ozdemir, 2010). در این میان نظریه‌پردازان در تعریف شادی و تحلیل مفهوم آن، بیشتر بر بعد عاطفی و شناختی آن تأکید دارند (Gong, 2010: 182). برخی دیگر، شادی را مترادف با رضایت از زندگی تعبیر کرده‌اند (Delle Fave et al, 2011: 187). انواع رضایت‌مندی نیز در قالب رضایت‌مندی از سطح درآمد، شغل و مسکن، رضایت‌مندی از کیفیت دسترسی‌ها و حمل‌ونقل مناسب، رضایت از شرایط زندگی و رضایت از سطح سلامتی مورد توجه قرار گرفته است (Dolan et al., 2008; Maddison & Rehdanz, 2011; Engelbrecht, 2009). همچنین مفهوم رضایت‌مندی را می‌توان حس لذت یا خشنودی از زندگی در یک محیط مسکونی تعریف کرد (Tu & Lin, 2008: 157). در فرهنگ اروپایی - آمریکایی، شادی یک حالت مثبت روحی تلقی می‌شود که مشروط به دستاوردهای شخصی و به حداکثر رساندن ویژگی‌های مثبت انسانی است (Myers & Diener, 1995; Uchida & Ogihara, 2012; Balogun, 2014). در مجموع شادی و نشاط یک کیفیت برآمده از مفاهیمی چون تجربیات مطلوب از محیط، رضایت از زندگی، آرامش روحی و روانی، حمایت اجتماعی و به طور کلی توانمندی‌های محیط در پاسخ به نیازهای مختلف انسان در زمینه‌های گوناگون اجتماعی، اقتصادی، روحی و روانی و ... است که در سه جز عاطفی، شناختی و اجتماعی و دو دیدگاه شناختی و لذت‌جویی قابل طبقه‌بندی است. حرکت به سوی مفهوم مکان با کیفیت‌های بالای فضایی در ابعاد گوناگون، می‌تواند پاسخ‌دهندگی لازم به حس شادی و نشاط را در خود داشته باشد تا فضا در ترکیب با فرم مناسب، هویت اجتماعی مناسب، استطاعت و پاسخ‌دهندگی اقتصادی به نیازهای ساکنان، زمینه‌ساز حس آرامش، رفاه، رضایت‌مندی و در نهایت شادی و نشاط برای ساکنان باشد (Noorian et al, 2021: 102).

به تبع تعریف شادی، شهر شاد^۲، شهری زنده و پویاست که روابط اجتماعی و سیاسی را تسهیل می‌نماید؛ مشارکت مردمی را رونق می‌بخشد و موجب حفظ سلامتی می‌شود؛ طول عمر را افزایش می‌دهد و زمینه‌های خردورزی و اندیشه را به وجود می‌آورد (Zangiabadi & Mirzaei, 2020: 69) و برای همه گروه‌های سنی مناسب بوده (Rahmani, 2015: 3) و در آن شهروندان با شادکامی از فضاهای عمومی

شهر استفاده می‌نمایند (Loo, 2021: 4). بر اساس گزارش سیاست شادی جهانی^۱ در سال ۲۰۱۸، برنامه ریزی شهری یکی از عوامل اصلی و تعیین کننده شادی است (Helliwell, 2018). یک شهر شاد، مبتنی بر پیوند عاطفی و شادی جمعی است (Jain, 2019: 1). بر اساس نظریات جغرافیدان، برنامه‌ریزان شهری، جامعه‌شناسان و اقتصاددانان عوامل مختلف اجتماعی (مانند سلامت، ارتباط اجتماعی، اعتماد به دیگران، عدالت اجتماعی، تعلق به مکان و ...)، اقتصادی (مانند درآمد، شغل، مسکن و ...) و فضایی - مکانی (مانند منظر و چشم انداز، حمل و نقل، دسترسی و ...) (Oraki et al, 2019: 27)، طبیعی و کالبدی (فضاهای سبز و باز، شرایط اقلیمی و ...) (Glaser et al., 2016)، در ایجاد حس شادی در فضاهای شهری موثر هستند. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد فضاهای شهری در صورت دسترسی به فضاهای طبیعی می‌توانند از طریق ارائه فرصت برای کنش و تعاملات اجتماعی و فراهم آوردن احساس ایمنی و امنیت، نتایج روانی مثبت را به همراه داشته باشند (McCay et al., 2017)؛ بنابراین، فضاهای شهری می‌توانند در تقویت احساس تعلق خاطر و احساسات مثبت همراه با شادی، سطح شادی و نشاط شهروندان را ارتقا دهند (Von Wirth et al., 2016). از مطالعات مرتبط با موضوع مورد مطالعه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد (جدول ۱).

جدول ۱- بررسی پیشینه پژوهش

محقق / محققان	سال	هدف	نتایج
Ballas	2013	شناسایی عوامل سازنده شهر شاد	عوامل فردی (مانند وضعیت اشتغال، گروه سنی و ...)، خانوادگی (مانند درآمد خانوار، نوع خانواده، نوع و اندازه خانه و ...)، شرایط و ویژگی‌های زمینه‌ای و اهمیت نسبی چنین ویژگی‌هایی در شهرها (مانند میزان اهمیت سطح درآمد و توزیع آن در داخل شهر، نابرابری های اجتماعی و مکانی در درآمد و ثروت و به طور کلی عدالت اجتماعی و انسجام اجتماعی و سیاست‌های مالیات بر مصرف از مهم‌ترین عوامل موثر در پیدایش شهر شاد هستند.
Mosazade & Mohammadi	2018	بازشناسی عوامل موثر بر ارتقا کیفیت شادمانی در فضای شهری با بهره‌گیری از اصول رویکرد شهر شاد در خیابان چهار باغ عباسی اصفهان	برای ایجاد فضای شهری شاد باید ابعاد عینی و ذهنی توأمان مد نظر باشند؛ بر اساس این مطالعه محدودیت دسترسی وسایل نقلیه، زیبایی، سرزندگی، مطلوبیت فضای سبز و پاکیزگی، شاخص‌های عینی موثر بر افزایش شادی هستند و احساس غرور، امنیت روزنامه و شبانه، خاطره‌انگیزی و احساس صمیمیت، شاخص‌های ذهنی موثر بر افزایش شادی هستند.
Oraki et al	2019	تحلیل فضایی و شناسایی عوامل مؤثر بر شهر شاد از نگاه شهروندان ساکن شهر یزد	میزان شادی شهروندان ساکن شهر یزد از سطح متوسط بیشتر بوده و در میان متغیرهای زمینه-ای، ارتباط بین تحصیلات و شادی معکوس بود و متغیرهای جنس، تأهل و سن، با شادی رابطه‌ای نداشته‌اند. همچنین نتایج نشان داد میان متغیرهای نوع فعالیت و میزان استفاده از فضاهای شهری با شادی رابطه‌ای وجود ندارد و بین نوع دسترسی به فضاهای شهری و ابعاد اجتماعی با شادی ارتباط مستقیم و معناداری وجود داشته و میان ابعاد اقتصادی با شادی ارتباط معکوس و معناداری وجود دارد.
Jain	2019	مفهوم شهر شاد: شهرهای هوشمند برای آینده	شهر شاد، به عنوان بهترین شهر برای فردا یاد می‌کند و مشخصه‌های آن را به این صورت معرفی می‌نماید که شهر شاد شهری است بدون آلودگی، ایمن برای زنان و کودکان؛ که ضمن فراهم کردن امکانات برای رشد فکری و پیوند عاطفی شهروندان و همچنین زیرساخت‌های عمومی و تفریحی، حمل و نقل عمومی، کتابخانه‌های عمومی، زمینه پیاده‌روی برای عابران پیاده و در مجموع فضای کلی نشاط آوری را فراهم می‌نماید.
Zangiabadi & Mirzaei	2020	تبیین عوامل مؤثر بر دستیابی به شهر شاد در کلانشهر شیراز	میانگین شادی در شهر شیراز با میانگین ۳/۱، اندکی بالاتر از حد متوسط (عدد ۳) است و عوامل اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی، کالبدی، زیست‌محیطی و مدیریتی، به‌ترتیب مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر بر شهر شاد هستند
Munar et al	2020	اثرات شادی بر موسسات آموزش عالی در کشورهای شیلی، کلمبیا و اسپانیا	شادی به عنوان عنصری کلیدی با افزایش و ارتقای سطح عملکرد و بهره‌وری، در موفقیت موسسات آموزش عالی تأثیر بسزایی دارد.
Cassarino et al	2021	تأثیر تغییر و تحولات محیط شهری در تأمین فضایی شاد برای گروه‌های آسیب پذیر در کشورهای اروپایی	پروژه‌های بازآفرینی شهری و تغییر و تحولات برنامه‌ریزی شده در فضاهای شهری (مانند فضاهای سبز، حمل و نقل و امنیت) که همراه با مشارکت فعال شهروندان بوده و به زندگی پایدار، افزایش احساس ایمنی و رضایت و رفاه مسکونی، به ویژه برای افراد کم درآمد و زنان منجر شده است، تأثیر قابل توجهی را بر تأمین فضای شاد و شادی شهروندان داشته است.

بررسی مبانی نظری و پیشینه پژوهش نشان می‌دهد شهر شاد از ارکان اصلی توسعه پایدار شهری است که توجه روزافزون سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان شهری را به خود معطوف ساخته است. با این وجود به لحاظ برخورداری شهروندان از شاخص‌ها و مولفه‌های شهر شاد میان فضاهای شهری در مناطق و کشورهای مختلف، تفاوت‌هایی وجود دارد. همچنین عوامل موثر بر شهر شاد نیز در فضاهای مختلف شهری، همسان نبوده و متناسب با اهداف محققان، عوامل شناسایی شده دارای تفاوت‌های قابل توجهی با یکدیگر می‌باشد. از این رو لازم است وضعیت برخورداری شهروندان از شاخص‌های و مولفه‌های شهر شاد و همچنین عوامل موثر بر آن، متناسب با فضاهای شهری مختلف، مورد بررسی واقع گردد. چراکه ممکن است عواملی که در یک کلانشهر بر شهر شاد اثرگذار باشند با عوامل موثر بر شهر شاد در یک شهر کوچک متفاوت باشند.

روش تحقیق:

پژوهش حاضر از نظر روش، کمی و کاربردی است که با ترکیبی از شیوه‌های توصیفی - تحلیلی و اکتشافی انجام گرفته است و در آن برای جمع‌آوری داده‌های اسنادی از مقالات، کتاب‌ها، داده‌های مرکز آمار ایران و ... استفاده شده است و در بخش مطالعات میدانی از تکنیک پرسشنامه استفاده به عمل آمده است. جامعه آماری پژوهش شامل ۷۱۲۲ نفر از سرپرستان خانوار شهر روانسر است. با توجه حجم بالای جامعه آماری و دشواری انجام سرشماری، با استفاده از فرمول کوکران ۳۶۴ نفر به‌عنوان نمونه آماری برآورد شده است. ابزار اصلی پژوهش برای جمع‌آوری داده‌های میدانی پرسشنامه محقق ساخته است که جهت بررسی روایی آن (صوری) از نظرات کارشناسان و متخصصان برنامه‌ریزی شهری و همچنین اساتید دانشگاهی استفاده شده است. برای بررسی پایایی پرسشنامه‌ها از روش پیش آزمون و تکمیل ۳۰ پرسشنامه استفاده به عمل آمده است و ضریب آلفای کرونباخ حاصل شده برای بخش‌های اصلی پرسشنامه بیشتر از ۰/۷ بود. پرسشنامه مذکور در سه بخش اصلی طراحی گردیده است. بخش اول پرسشنامه اطلاعات جمعیت‌شناختی پاسخگویان مانند سن، شغل، میزان درآمد ماهیانه، بعد خانوار و تحصیلات آن‌ها را در بر می‌گیرد. بخش دوم پرسشنامه به وضعیت شاخص‌ها و متغیرهای شهر شاد (جدول ۲) اختصاص یافته است و بخش سوم به متغیرهای مرتبط با شهر شاد (عوامل موثر بر شهر شاد) تخصیص یافته است. لازم به ذکر است بخش دوم و سوم پرسشنامه در قالب طیف پنج قسمتی لیکرت (۱= بسیار کم، ۲= کم، ۳= متوسط، ۴= زیاد، ۵= بسیار زیاد) طراحی شده است. برای توزیع و تکمیل پرسشنامه‌ها در میان شهروندان از روش کاملاً تصادفی استفاده شده است و برای تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از جدول توزیع فراوانی، آزمون مقایسه میانگین و تحلیل عاملی اکتشافی در نرم افزار SPSS استفاده شده است.

جدول ۲- شاخص‌ها و متغیرهای شهر شاد

شاخص	متغیر	شاخص	متغیر
سازگاری	سطح امنیت در محله	سازگاری	کیفیت خدمات‌دهی تسهیلات و زیرساخت‌های شهری
	ارتباط و تعامل با همسایگان		کیفیت معابر و دسترسی‌ها
	ارتباط با گروه‌ها و اجتماعات با فرهنگ‌های مختلف		میزان رضایت از دسترسی به ایستگاه حمل‌ونقل عمومی
	میزان رضایت از احساس و سلامتی روحی		دسترسی به فضاهای باز و محیط‌های طبیعی
	میزان رضایت از احساس و سلامتی جسمی		دسترسی به فضای سبز
	میزان مشارکت در امور خیریه		کیفیت فضاهای آبی
	میزان شرکت در جشن‌های بومی و مراسمات		کیفیت منظر محله
	توجه به فعالیت‌های تفریحی در برنامه‌های هفتگی		کیفیت ساخت و ساز
	تمایل به مشارکت در حل مشکلات محله		میزان جذابیت پوشش زمین
	میزان مشارکت و دفعات برگزاری جلسات حل مشکلات		میزان رضایت از دسترسی به فضاهای مشترک
	حس تعلق به محیط مسکونی		سطح ایمنی در محله
	توجه به مشارکت مردمی در انجام طرح‌ها		کیفیت نورپردازی در شب
	کیفیت خدمات دهی شهرداری		
اقتصادی	تنوع در قیمت زمین و مسکن	اقتصادی	
	امنیت شغلی سرپرست خانوار		
	رضایت از شغل و درآمد سرپرست خانوار		
	فرصت کسب و کار محلی برای اعضای خانواده		
	فرصت‌های شغلی گوناگون برای اعضای خانواده		
	دفعات مراجعه برای انجام چکاپ پزشکی		
رضایت از وجه شغلی			

	تناسب هزینه و درآمد خانوار
	میزان مراجعه به پزشک در میان اعضای خانوار در طول سال
	انعطاف پذیری شرایط و محیط کاری سرپرست خانوار
	میزان رضایت از ساعت کاری

منبع: (Noorian et al, 2021: 109).

بحث و ارائه یافته‌ها:

در ارتباط با ویژگی‌های شخصی پاسخگویان نتایج پژوهش نشان داد میانگین سنی پاسخگویان حدود ۴۵ سال بوده است و در میان آن‌ها ۱۹/۵ درصد بیکار، ۱۹/۲ درصد دارای مشاغل دولتی و بقیه در سایر بخش‌های اقتصادی مشغول به فعالیت هستند. در ارتباط با وضعیت درآمد پاسخگویان نتایج نشان میانگین محاسبه شده حدود ۳ میلیون تومان در ماه بوده است و در خصوص بعد خانوار، نتایج نشان داد میزان این شاخص ۳/۷ بوده است. در خصوص تحصیلات افراد مورد بررسی نتایج نشان داد حدود ۱۰ درصد آن‌ها بی‌سواد، حدود ۵۰ درصد دارای تحصیلات کمتر از دیپلم، ۲۶ درصد دارای دیپلم و حدود ۱۳ درصد دارای تحصیلات دانشگاهی بوده‌اند.

بررسی وضعیت شهر شاد در میان شهروندان شهر روانسر:

برای بررسی وضعیت شهر شاد در محدوده مورد مطالعه، ابتدا با استفاده از آزمون مقایسه میانگین (آزمون تی تک نمونه‌ای) وضعیت شاخص‌های اصلی شهر شاد (شاخص‌های سه گانه اجتماعی، کالبدی و اقتصادی) بررسی شده است. در این آزمون متناسب با طیف پرسشنامه مورد استفاده، عدد ۳ به عنوان مبنا در نظر گرفته شد. نتایج نشان می‌دهد (جدول ۳) وضعیت شاخص اجتماعی شهر شاد با مقدار ۳/۱۲۴، به صورت معناداری بیشتر از میانگین مبنا بوده و بالاتر از سطح متوسط ارزیابی می‌شود. اما وضعیت دو شاخص کالبدی و اقتصادی به ترتیب با مقادیر ۲/۶۰۸ و ۲/۵۸۷، به صورت معناداری کمتر از میانگین مبنا هستند. با توجه به یافته‌های حاصل شده می‌تواند چنین عنوان کرد در میان شاخص‌های اصلی شهر در شهر روانسر، شاخص اجتماعی در وضعیت قابل قبولی قرار دارد و دو شاخص کالبدی و اقتصادی در وضعیت نامناسبی قرار دارند. با این وجود در ادامه وضعیت کلی شهر شاد در محدوده مطالعاتی بررسی شده است.

جدول ۳- وضعیت شاخص‌های سه گانه شهر شاد در میان شهروندان ساکن در شهر روانسر

مبنای آزمون = ۳						
شاخص	t	درجه آزادی	معنی‌داری	میانگین	اختلاف از میانگین	فاصله اطمینان در سطح ۹۵ درصد
						حد پایین حد بالا
اجتماعی	۴/۰۳۲	۳۶۳	۰/۰۰۰	۳/۱۲۴	۰/۱۲۴	۰/۱۸۵ ۰/۰۶۳
کالبدی	-۱۰/۴۹۱	۳۶۳	۰/۰۰۰	۲/۶۰۸	-۰/۳۹۱	-۰/۳۱۷ -۰/۴۶۴
اقتصادی	-۱۲/۷۰۵	۳۶۳	۰/۰۰۰	۲/۵۸۷	-۰/۴۱۲	-۰/۳۴۸ -۰/۴۷۶

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

نتایج بررسی وضعیت کلی شهر شاد در محدوده مطالعاتی با استفاده از جدول توزیع فراوانی نشان می‌دهد (جدول ۴) از نظر ۲۸/۳ درصد پاسخگویان وضعیت شهر شاد در سطوح خیلی ضعیف و ضعیف، از نظر ۳۷/۹ درصد در سطح متوسط و از نظر ۳۳/۷ درصد در سطح مناسبی قرار دارد. برای ارائه یک وضعی کلی در خصوص شهر شاد در محدوده مورد مطالعه، از آزمون مقایسه میانگین استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد (جدول ۵) وضعیت کلی شهر شاد در شهر روانسر با میانگین ۲/۷۸۸، به صورت معناداری کمتر میانگین مبنا می‌باشد. منفی شدن آماره‌های t، اختلاف از میانگین و حد بالا و پایین موید این مطلب می‌باشد. بنابراین می‌تواند چنین عنوان کرد که وضعیت کلی محدوده مورد مطالعه به لحاظ برخورداری از شاخص‌های شهر شاد، در وضعیت نامناسبی قرار دارد و لازم در این خصوص تدابیر لازم اندیشیده شود. در این میان یکی از مهم‌ترین اقدامات شناسایی تعیین‌کننده‌های (عوامل موثر) شهر شاد است که در بخش بعدی به آن پرداخته شده است.

جدول ۴- توزیع فراوانی وضعیت کلی میزان شهر شاد در میان شهروندان ساکن در شهر روانسر

مقیاس	فراوانی	درصد	مد
خیلی ضعیف	۸	۲/۲	
ضعیف	۹۵	۲۶/۱	
متوسط	۱۳۸	۳۷/۹	
زیاد	۹۳	۲۵/۵	
خیلی زیاد	۳۰	۸/۲	
جمع کل	۳۶۴	۱۰۰	

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

جدول ۵- وضعیت کلی شهر شاد در میان شهروندان ساکن در شهر روانسر با استفاده از آزمون مقایسه میانگین

مبنای آزمون = ۳					
t	درجه آزادی	معنی‌داری	میانگین	اختلاف از میانگین	فاصله اطمینان در سطح ۹۵ درصد
-۷/۷۸۴	۳۶۳	۰/۰۰۰	۲/۷۸۸	-۰/۲۱۱	حد پایین -۰/۲۶۵ حد بالا -۰/۱۵۸

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

شناسایی تعیین کننده‌های شهر شاد در میان شهروندان ساکن در شهر:

در مطالعه حاضر برای شناسایی مهم‌ترین تعیین کننده‌های شهر شاد در میان شهروندان ساکن در شهر روانسر در قالب چند عامل مهم و کلیدی، از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. مقدار KMO محاسبه شده ۰/۷۶۳ بوده و نشان‌دهنده مناسب بودن داده‌ها برای تحلیل عاملی بوده و آماره بارتلت نیز با مقدار ۲۲۵۶/۹۴۴، در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنادار بود. در این پژوهش عواملی مورد پذیرش قرار گرفته‌اند که مقدار ویژه آن‌ها بزرگ‌تر از ۱ بوده است. بر این اساس تعداد چهار عامل به‌عنوان مهم‌ترین تعیین کننده‌های شهر شاد شناسایی شده‌اند. همان‌طور که مشاهده می‌شود (جدول ۶) در مجموع چهار عامل شناسایی شده توانسته‌اند ۶۱/۹۵۶ درصد از واریانس متغیر وابسته را تبیین نمایند. مقدار ویژه عوامل شناسایی شده به‌ترتیب اهمیت عبارت‌اند از: عامل اول ۲۱/۰۴۱ درصد، عامل دوم ۱۶/۴ درصد، عامل سوم ۱۳/۱۵۱ درصد و عامل چهارم ۱۱/۳۵۶ درصد.

جدول ۶- عامل‌های استخراج شده در خصوص تعیین کننده‌های شهر شاد در میان شهروندان ساکن در شهر روانسر

عامل	مقدار ویژه	درصد واریانس مقدار ویژه	درصد تجمعی واریانس
اول	۳/۳۶۷	۲۱/۰۴۱	۲۱/۰۴۱
دوم	۲/۶۲۴	۱۶/۴	۳۷/۴۴۱
سوم	۲/۱۰۴	۱۳/۱۵۱	۵۰/۵۹۱
چهارم	۱/۸۱۸	۱۱/۳۵۶	۶۱/۹۵۶

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

در ادامه متناسب با متغیرهای قرار گرفته در هر یک از عوامل، عامل‌های شناسایی شده نام‌گذاری شده‌اند. لازم به ذکر است در این مطالعه برای چرخش عامل‌ها، از روش وریماکس استفاده شده است. در این مرحله متغیرهایی که بار عاملی آن‌ها بزرگ‌تر از ۰/۵۰ بوده است، معنی‌دار فرض شده‌اند (جدول ۷).

عامل اول: نتایج جدول (۷) نشان می‌دهد متغیرهای بارگذاری شده در عامل (استفاده از اِلمان‌های شادی بخش، تجهیز محلات شهری به فضاهای عمومی شادی بخش، افزایش سطح فضای سبز و پارک، استفاده از ایده‌های نوین طراحی شهری، ساماندهی فیزیکی - کالبدی سراب و کوه مجاور آن و ساماندهی فیزیکی - کالبدی تپه باستانی موسایی) توانسته‌اند ۲۱/۰۴۱ درصد واریانس متغیر وابسته پژوهش را تبیین نمایند. با توجه به بار معنایی و مفهومی متغیرهای فوق، عامل اول، "پایداری فیزیکی - کالبدی" نام‌گذاری شد.

عامل دوم: همان‌طوری که نتایج جدول (۷) نشان می‌دهد چهار متغیر برگزاری جشنواره موسیقی محلی و ملی در سطح شهر، برگزاری مسابقات محلی و جشنواره‌های ورزشی در سطح محلات شهری، برگزاری باشکوه مراسم اعیاد و جشن‌های مذهبی و تقویت میزان احساس امنیت اجتماعی شهروندان، با تبیین ۱۶/۴ درصد از واریانس عوامل موثر بر شهر شاد در محدوده مطالعاتی، در عامل دوم بارگذاری شده‌اند. دقت در ماهیت متغیرهای فوق، تداعی کننده عوامل اجتماعی و فرهنگی مرتبط با شهر شاد است لذا، عامل دوم "پایداری اجتماعی -

فرهنگی " نام گذاری شد. **عامل سوم:** افزایش فرصت‌های شغلی در سطح شهر، ساماندهی و تجهیز بازارچه مرزی شهر، احداث کارخانه و کارگاه‌ها فرآوری تولیدات زراعی و دامی و بازآفرینی صنایع دستی بومی و محلی، متغیرهایی هستند که با تبیین ۱۳/۱۵۱ درصد واریانس متغیر وابسته پژوهش، در عامل سوم قرار گرفته‌اند. با توجه به ارتباط مفهومی متغیرهای فوق با یکدیگر، این عامل، "**پایداری اقتصادی**" نام‌گذاری شد. **عامل چهارم:** نتایج جدول (۷) نشان می‌دهد دو متغیر ارتقای سطح پاکیزگی و نظافت شهر و استفاده از عناصر طبیعی در طراحی شهری با قرار گرفتن در عامل چهارم، توانسته‌اند ۱۱/۳۵۶ درصد واریانس تعیین‌کننده‌های شهر شاد در شهر روانسر را تبیین نمایند. دقت در مفهوم متغیرهای فوق، نشانگر عوامل کلیدی زیست‌محیطی مرتبط با شهر شاد می‌باشد. از این‌رو چهارمین عامل شناسایی شده، "**پایداری زیست‌محیطی**" نام‌گذاری گردید.

جدول ۷- نام‌گذاری عامل‌ها، ضرایب عاملی دوران یافته عوامل موثر بر شهر شاد

عامل	متغیر	بارعاملی
پایداری فیزیکی - کالبدی	استفاده از المان‌های شادی بخش	۰/۶۷۷
	تجهیز محلات شهری به فضاهای عمومی شادی بخش	۰/۵۵۴
	افزایش سطح فضای سبز و پارک	۰/۸۳۹
	استفاده از ایده‌های نوین طراحی شهری	۰/۷۳۳
	ساماندهی فیزیکی - کالبدی سراب و کوه مجاور آن	۰/۶۸۰
	ساماندهی فیزیکی - کالبدی تپه باستانی موسایی	۰/۵۵۱
پایداری اجتماعی - فرهنگی	برگزاری جشنواره موسیقی محلی و ملی در سطح شهر	۰/۷۹۶
	برگزاری مسابقات محلی و جشنواره‌های ورزشی در سطح محلات شهری	۰/۸۸۰
	برگزاری باشکوه مراسم اعیاد و جشن‌های مذهبی	۰/۵۵۹
	تقویت میزان احساس امنیت اجتماعی شهروندان	۰/۵۸۳
پایداری اقتصادی	افزایش فرصت‌های شغلی در سطح شهر	۰/۶۰۳
	ساماندهی و تجهیز بازارچه مرزی شهر	۰/۶۱۴
	احداث کارخانه و کارگاه‌ها فرآوری تولیدات زراعی و دامی	۰/۸۲۶
	بازآفرینی صنایع دستی بومی و محلی	۰/۶۶۶
	ارتقای سطح پاکیزگی و نظافت شهر	۰/۶۰۱
پایداری زیست محیطی	استفاده از عناصر طبیعی در طراحی شهری	۰/۸۳۷

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

نتیجه‌گیری:

در راستای تحقق حقوق شهروندی و توسعه پایدار فضاهای شهری، طی سالیان اخیر مفاهیم متعددی توسط نظریه‌پردازان و برنامه‌ریزان شهری و منطقه‌ای مطرح شده است. شهر سالم، شهر دوستدار کودک، شهر سبز، شهر الکترونیک، شهر شاد و ... از این مفاهیم کلیدی هستند. در این میان شهر شاد با دربرگرفتن شاخص‌ها و متغیرهای متعددی، از اهمیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردار است به گونه‌ای شهر شاد متضمن سلامت روحی و جسمی شهروندان است. نتایج پژوهش حاضر که با هدف بررسی و تحلیل وضعیت شهر شاد و شناسایی تعیین‌کننده‌های آن در شهر روانسر (از توابع استان کرمانشاه) انجام گرفته است، نشان داد در میان شاخص‌های سه‌گانه شهر شاد وضعیت شاخص اجتماعی در شرایط قابل قبولی قرار دارد اما دو شاخص کالبدی و اقتصادی در وضعیت نامناسبی قرار دارند. نتایج وضعیت کلی شهر شاد در محدوده مورد مطالعه، که تابعی از شاخص‌ها و متغیرهای تشکیل‌دهنده آن است، نشان داد میانگین حاصل شده پایین‌تر از حد متوسط قرار دارد. دلیل اصلی وضعیت نامناسب شهر شاد در محدوده مورد مطالعه را می‌توان به ضعف برخورداری شهروندان از شاخص‌های اقتصادی و کالبدی نسبت داد. نتایج بررسی تعیین‌کننده‌های شهر شاد در محدوده مورد مطالعه از دیدگاه شهروندان با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد پایداری فیزیکی - کالبدی، پایداری اجتماعی - فرهنگی، پایداری اقتصادی و پایداری زیست محیطی، به ترتیب اهمیت چهار عامل کلیدی اثرگذار بر شهر شاد هستند که می‌توانند در ارتقای سطح شاخص‌ها و متغیرهای شهر شاد موثر باشند. از آنجایی که (Ballas (۲۰۱۳): Mosazade & Mohammadi (۲۰۱۸); Zangiabadi and Mirzaei (۲۰۲۰) و Cassarino et al (۲۰۲۱) در مطالعات خود به عوامل شناسایی شده در پژوهش حاضر به عنوان فاکتورهای اثرگذار بر شهر شاد اشاره کرده‌اند، لذا نتیجه مطالعه حاضر با این مطالعات همسو است. این نتایج نشان می‌دهد دیدگاه شهروندان در خصوص تعیین‌کننده‌های شهر شاد، منطبق با وضعیت موجود شهر شاد در محدوده

مطالعاتی است. چراکه عامل پایداری فیزیکی و کالبدی و اقتصادی، دو عامل کلیدی شناسایی شده با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی بوده‌اند.

دقت در ماهیت عوامل شناسایی شده به عنوان تعیین‌کننده‌های شهر شاد در محدوده مورد مطالعه نشان می‌دهد این عوامل زیر مجموعه و تابعی از یک متغیر کلان با عنوان "مدیریت یکپارچه و کارآمد شهری" هستند که می‌تواند با اثرگذاری مستقیم و غیرمستقیم بر ابعاد مختلف توسعه فیزیکی - کالبدی، اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی و زیست محیطی شهر روانسر، در ارتقا، توسعه و شکوفایی شهر شاد در محدوده مطالعاتی موثر باشد. در واقع مدیریت یکپارچه و کارآمد شهری عامل کلان و حلقه اصلی تحقق شهر شاد در محدوده مطالعاتی و سایر فضاهای شهری مشابه می‌باشد. از این رو پیشنهاد می‌شود برای توسعه و پایداری شهر شاد و سایر مفاهیم جدید شهری، توجه و تمرکز ویژه‌ای به مبحث مدیریت یکپارچه و کارآمد شهری معطوف گردد. لذا بکارگیری و استفاده از متخصصان برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای با تجربه و انتخاب شوراهای متخصص و متعهد و همچنین کارشناسان زبده در رأس مدیریت شهری، از پیشنهادهای عملیاتی و اجرایی پژوهش حاضر است. همچنین شفاف‌سازی عملکرد مدیران شهری و برقراری تعامل و ارتباط دوسویه میان شهروندان و مدیران شهری، می‌تواند در ارتقای سطح شاخص‌های شهر شاد در محدوده مورد مطالعه مؤثر واقع شود.

Reference:

1. Amnesty International. (2009): Amnesty International Report 2009 e The State of the World's Human Rights. Amnesty International, London, UK.
2. Azadi, Y., Taghdisi, A., Jamshidi, A and Jamini, D (2013): Assessment of Quality of life in rural areas of Ilam province: A case study of Karezan Dehestan District, Journal of Research and Rural Planning, 2(1): 49-77. (In Persian)
3. Ballas, D (2013): What makes a 'happy city'?, Cities, 32, 539-550, <http://dx.doi.org/10.1016/j.cities.2013.04.009>.
4. Balogun, A. (2014): Dispositional Factors, Perceived Social Support and Happiness among Prison Inmates in Nigeria: A New Look. The Journal of Happiness & Well-Being, 2(1), 16-33.
5. Cassarino, M.; Shahab, S and Biscaya, S (2021): Envisioning Happy Places for All: A Systematic Review of the Impact of Transformations in the Urban Environment on the Wellbeing of Vulnerable Groups. Sustainability, 13, 8086. <https://doi.org/10.3390/su13148086>.
6. Cloutier, S.; Jambeck, J and Scott, N (2014): The Sustainable Neighborhoods for Happiness Index (SNHI): A metric for assessing a community's sustainability and potential influence on happiness. Ecol. Indic, 40, 147-152.
7. Delle Fave, A., Brdar, I., Freire, T., Vella-Brodrick, D and Wissing, M (2011): The eudemonic and hedonic components of happiness: Qualitative and quantitative findings, Social Indicators Research, Vol.100, No.2, pp.185-207.
8. Demir, M and Özdemir, M. (2010): Friendship, need satisfaction and happiness. Journal of Happiness Studies, 11(2), 243-259.
9. Diener, E (2000): Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. Am. Psychol, 55, 34-43.
10. Diener, E., and Chan, M. Y. (2011): Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. Applied Psychology: Health and Well-Being, 3(1), 1-43.
11. Dolan, P., Peasgood, T and White, M. (2008): Do we really know what makes us happy? A review of the economic literature on the factors associated with subjective well-being. Journal of Economic Psychology, 29(1), 94-122.
12. Engelbrecht, H.-J (2009): Natural capital, subjective well-being, and the new welfare economics of sustainability: Some evidence from cross-country regressions. Ecological Economics, 69(2), 380-388.
13. Galani-Moutafi, V. (2013): Rural space (re)produced e Practices, performances and visions, A case study from an Aegean island, Journal of Rural Studies, 32, pp. 103-113.
14. Glaeser, E. L., Gottlieb, J. D and Ziv, O. (2016): Unhappy cities. Journal of labor economics, 34(2), 129-182.
15. Gong, L. (2007): Is happy better than sad even if they are both non-adaptive? Effects of emotional expressions of talking-head interface agents. International Journal of Human-Computer Studies, 65(3), 183-191.

16. Helliwell, J.F (2018): Global Happiness Policy Synthesis 2018. In Global Happiness Policy Report; Sustainable Development Solutions Network: New York, NY, USA.
17. Jain, T.K (2019): Concept of Happy City: The Smart Cities of the Future, SSRN Electronic Journal, DOI:10.2139/ssrn.3314531.
18. Jamini, D and Jamshidi, A (2015): Analysis of the factors that explain the social stability in rural areas (Case study: Chardavol township), Journal of Spatial Planning, 4(4): 147-65. (In Persian)
19. Kummitha, R.K.R. (2019): Smart cities and entrepreneurship: An agenda for future research, Technological Forecasting & Social Change, 149, pp. 1-10.
20. Lawrence, E. M., Rogers, R. G and Wadsworth, T. (2015): Happiness and longevity in the United States. Social Science & Medicine, 145, 115-119.
21. Loo, B.P.Y (2021): Walking towards a happy city, Journal of Transport Geography, 93, <https://doi.org/10.1016/j.jtrangeo.2021.103078>.
22. Lyubomirsky, S., Sheldon, K. M and Schkade, D. (2005): Pursuing happiness: The architecture of sustainable change. Review of general psychology, 9(2), 111-131.
23. Maddison, D and Rehdanz, K. (2011): The impact of climate on life satisfaction. Ecological Economics, 70(12), 2437-2445.
24. Mahadea, D and Rawat, T. (2008): Economic growth, income and happiness: An exploratory study. South African Journal of Economics, 76(2), 276-290.
25. McCay, L.; Bremer, I.; Endale, T.; Jannati, M and Yi, J. (2017): Urban Design and Mental Health. In Mental Health and Illness in the City; Okkels, N., Kristiansen, C.B., Munk-Jørgensen, P., Eds.; Springer: Singapore, pp. 421-444.
26. Melore, T.W and Nel, V., (2020): Resilience of informal settlements to climate change in the mountainous areas of Konso, Ethiopia and QwaQwa, South Africa, Jambá: Journal of Disaster Risk Studies 12(1), a778. <https://doi.org/10.4102/jamba.v12i1.778>.
27. Missimer, M. Robèrt, K.H. Broman, G and Sverdrup, H. (2010): Exploring the possibility of a systematic and generic approach to social sustainability, Journal of Cleaner Production, 18, pp. 1107 – 1112.
28. Montgomery, C (2013): Happy City: Transforming Our Lives through Urban Design; Farras, Straus and Giroux: New York, NY, USA, ISBN 0374168237.
29. Montgomery, C (2017): Happy City: Transforming Our Lives through Urban Design, Translators: Seyed Hossein Hatami Nejad, Mohammad Reza Soleimanzadeh and Baqer Fotouhi Mehraban, Arad Ketab Publications, Tehran. (In Persian)
30. Mosazade, A and Mohammadi, M (2018): Recognition of Effective Factors on Promoting Happiness Quality in Urban Spaces by Using the Principles of a Happy City Approach (Case Study: Isfahan Chahar Bagh-e-Abbasi Street), Social Development & Welfare Planing, 10(37): 2-25. (In Persian)
31. Munar, J.L.S., Juana-Espinosa, S.D., Martínez-Buevas, L., Abarca, Y.V and Tirado, J.O (2020): Organizational Happiness Dimensions as a Contribution to Sustainable Development Goals: A Prospective Study in Higher Education Institutions in Chile, Colombia and Spain, Sustainability, 12, 10502; doi:10.3390/su122410502.
32. Myers, D. G and Diener, E. (1995): Who is happy? Psychological science, 6(1), 10-19.
33. Nassar, D.M and Elsayed, H.G (2018), From Informal Settlements to sustainable communities, Alexandria Engineering Journal, 57, 2367-2376.
34. Noorian, F., Ghazi, R and Abdullahpur, S (2021): Dimensions and Indicators of the Happy City in Mashhad's Neighborhoods (Case Studies: Tabarsee Fareq Altahsilan Neighborhoods), Motaleate Shahri, 9(36): 101-116. (In Persian)
35. Okulicz-Kozaryn, Adam and Joan Maya, Mazelis. (2018): Urbanism and happiness: A test of Wirth's theory of urban life, Urban Studies, Vol.55, No.2, pp.349-364.
36. Ono, H and Kidokoro. T (2020): Understanding the development patterns of informal settlements in Nairobi, Japan Architectural Review, 3(3): 384-393.
37. Oraki, P., Rezaei MR., Mobaraki, M and Akbarian, SR (2019): Spatial Analysis effective factors happy city from the perspective of the citizens Case Study: Yazd City, Journal of Sustainable City, 2(3): 19-39. (In Persian)

38. Rahmani, L (2015): Investigating and identifying the effective factors in the happy city "Child Friendly", Master Thesis, Supervisor: Mohammad Musakhani, University of Tehran (Alborz Campus), Department of Management. (In Persian)
39. Sargolzaee Javan, T and Hadyani, Z (2017): Investigating the Feasibility of Empowering the Informal Settlements Quarters by Increasing the Social Capital (Case Study: Shir-Abad Quarter of Zahedan), *Social Welfare Quarterly*, 16(63): 185-214. (In Persian)
40. Shahbazi, A., Sargazi, Z and Ghanizadeghasemabadi, H (2020): Analytical assessment of the components of the happy city in cities with enormous disaster: Case study Bam city, *Research and Urban Planning*, 11(41): 53-64. (In Persian)
41. Shamsoldini, A., Jamini, D and Jamshidi, AR (2016), Measurement and analysis of social stability in rural areas (Case study: Javanrood Township), *Journal of Rural Research*, 7(3): 486-503. (In Persian)
42. Statistics Center of Iran (2016): Results of Population and Housing Census, Statistics Center Publications, Tehran. (In Persian)
43. Steffen, W. Sanderson, A. Jäger, J. Tyson, P.D. Moore, III, B. Matson, P.A. Richardson, K. Oldfield, F. Schellnhuber, H.-J. Turner II, B.L and Wasson, R.J. (2004): *Global Change and the Earth System: A Planet Under Pressure*, IGBP Book Series. Springer-Verlag, Heidelberg, Germany.
44. Stewart, M. E., Watson, R., Clark, A., Ebmeier, K. P and Deary, I. J. (2010): A hierarchy of happiness? Mokken scaling analysis of the Oxford Happiness Inventory. *Personality and Individual differences*, 48(7), 845-848.
45. Tamir, M., Schwartz, S.H., Oishi, S and Kim, M.Y (2017): The secret to happiness: Feeling good or feeling right? *J. Exp. Psychol. Gen.*, 146, 1448–1459.
46. Taubenböck, H and Kraff, N.J. (2015): Das globale Gesicht urbaner Armut?, *Siedlungsstrukturen in slums*. In *Globale Urbanisierung*; Springer: Berlin, Germany, pp. 107–119.
47. Tu, K.-J and Lin, L.-T. (2008): Evaluative structure of perceived residential environment quality in high-density and mixed-use urban settings: An exploratory study on Taipei City. *Landscape and urban planning*, 87(3), 157-171.
48. Uchida, Y and Ogihara, Y. (2012): Personal or interpersonal construal of happiness: A cultural psychological perspective. *International Journal of Wellbeing*, 2(4): 354-369.
49. United Nations (2009): *The Millennium Development Goals Report 2009*. New York: United Nations.
50. Veenhoven, R (2017): *World Database of Happiness: Archive of research findings on subjective enjoyment of life*, Erasmus University Rotterdam, The Netherlands.
51. Von Wirth, T.; Grêt-Regamey, A.; Moser, C and Stauffacher, M (2016): Exploring the influence of perceived urban change on residents' place attachment. *J. Environ. Psychol.*, 46, 67–82.
52. Zangiabadi, A and Mirzaei, S (2020): Explanation the factors affecting on achievement a happy city in Shiraz Metropolis, *Journal of Spatial Planning*, 24(3): 65-103. (In Persian)